

Başkasının Zararına Sevinme (Schadenfreude) Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması

Dr. Öğr. Üyesi Aslı KARTOL*

Gaziantep Üniversitesi, Nizip Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Gaziantep / Türkiye,
aslikartol@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8127- 0560

Uzm. Psk. Dan. Osman SÖNER

Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa / Türkiye,
osmansoner02@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-9741- 5357

Öz

Bu çalışma ile Başkasının Zararına Sevinme (Schadenfreude) Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubuna Schadenfreude Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeği ve Empati Düzeyini Belirleme Ölçeği uygulanmıştır. Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, aracın dört faktörlü yapısını tatmin edici güvenilirlikle doğrulamıştır. Ölçeğin uyarlama çalışmasında iki farklı örneklem üzerinde çalışılmıştır. Öncelikle açımlayıcı faktör analizi için 410 kişilik bir örneklemden yararlanılmıştır. Daha sonra yapılan doğrulayıcı faktör analizi çalışmasında ise 179 kişiden veri toplanmıştır. Yapılan analizler sonucu uyum iyiliği değerlerinin tamamının iyi uyum sergilediği görülmüştür [$\chi^2/sd=1.502$, GFI=.940, AGFI=.900, SRMR=.061, CFI=.910, TLI=.873, RMSEA=.053]. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı .61 bulunmuştur. Karanlık Üçlü Ölçeği'nin alt boyutlarından makyavelizm, psikopati ve narsisizm ile Schadenfreude arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif, empati ve Schadenfreude arasında ise negatif anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Bulgular, ölçeğin Türkçe versiyonunun Türk kültürü için geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermiştir.

* Sorumlu Yazar. Tel: +90 342 523 10 23 | Araştırma Makalesi.

Makale Tarihi Bilgisi. Gönderim: 24.09.2021, Kabul: 18.03.2022, Erken Görünüm: Mart, 2023, Basım: Aralık, 2023

Anahtar Kelimeler: Zararına sevinme; Talihsizlik; Empati; Kötü niyet; Ölçek uyar-lama.

Adaptation of the Schadenfreude Scale to Turkish Culture

Abstract

This study aimed to adapt the Schadenfreude Scale to Turkish and examine the psychometric properties. The Schadenfreude Scale, Dark Triad Scale and Empathy Level Determination Scale were administered to the study groups. The exploratory and confirmatory factor analysis results confirmed the four-factor structure of the instrument with satisfactory reliability. In the adaptation study of the scale, two different samples were studied. First of all, a sample of 410 people was used for exploratory factor analysis. In the later confirmatory factor analysis study, data were collected from 179 people. As a result of the analysis, it was seen that all of the goodness-of-fit values showed good fit [$\chi^2/sd=1.502$, GFI=.940, AGFI=.900, SRMR=.061, CFI=.910, TLI=.873, RMSEA=.053]. The Cronbach's Alpha coefficient of the scale was found to be .61. There was a statistically significant and positive correlation between Schadenfreude and machiavellianism, psychopathy, and narcissism sub-dimensions of the Dark Triad and a negative relationship between empathy and Schadenfreude. The findings showed that the Turkish version of the scale was a valid and reliable tool for Turkish culture.

Keywords: Schadenfreude; Misfortune; Empathy; Malicious joy; Scale adaptation.

Extended Summary

Purpose

This research aims to adapt the "Schadenfreude Scale" developed by Crysel and Webster (2018) to Turkish culture and to ensure that the use of this scale is widespread in future studies.

Method

Relational screening model was used in the study aiming to adapt the Schadenfreude Scale to Turkish culture. Relational screening model is the examination of some relationships with demographic variables and the collection of data by applying a questionnaire or scale or by interviewing in order to learn and determine certain characteristics of a group (Büyüköztürk, 2017).

Results

This study aims to adapt the Schadenfreude scale by conducting validity and reliability studies on the Turkish sample. In this context, firstly, data were collected from the first group for exploratory factor analysis. As a result of the analyses made with the collected data, the Barlett test and KMO values were first examined to determine whether the data set was suitable for factor analysis. These values were significant and at a good level (Sharma, 1996). Later, with the eigenvalue statistics, it was determined that the two-factor structure changed to the four-factor structure in the Turkish sample, and the variance rate explained by these four factors together was within the ideal variance ratio range of %56.276 (Tavşancıl, 2014). After the exploratory factor analysis, data were collected from the second group to validate this scale in the Turkish sample. As a result of the confirmatory factor analysis made with these collected data, it was found that all of the goodness-of-fit values exhibited a good fit (Byrne and Campbell, 1999; Çelik and Yılmaz, 2016; Hu and Bentler, 1998; Schermelleh-Engel et al., 2003). After the validity studies of the scale were done, the Cronbach alpha as internal consistency coefficient was checked for reliability. At this point, it was determined that the Cronbach alpha value of the Schadenfreude Scale was .616, The Dark Triad Scale was .783, and the Empathy Scale was .797 (Alpar, 2013; Griethuijsen et al., 2014). Finally, external criterion validity was examined to determine the suitability of the scale in the Turkish sample. The Dark Triad Scale and Empathy Scale, which were adapted into Turkish before, were used. According to the results of the Pearson Correlation analysis, Schadenfreude and The Dark Triad were positively correlated; negative significant relationships were found with Empathy. These findings show that external criterion validity is provided.

Discussion

The analysis showed positive and significant relationships between the total score of the Schadenfreude and The Dark Triad Scale and its sub-dimensions as narcissism, machiavellianism, and psychopathy. When we look at the literature, some studies reveal positive and significant relationships between Schadenfreude and The Dark Triad (Erzi, 2020a; James et al., 2014; Porter et al., 2014). In this sense, as mentioned in the literature, it is possible to have positive relations between The Dark Triad and its sub-dimensions of the concept of Schadenfreude, which includes situations such as lack of empathy, desire to establish superiority, and self-interest. From this point of view, it is possible to say that Schadenfreude is more concerned with the dark side of

personality.

Another finding obtained from the study was that there are significant negative relationships between Schadenfreude and Empathy and its sub-dimensions. Similarly, studies in the literature have negative and significant relationships with empathy (Greenier, 2018; Greitemeyer et al., 2010). Although the concept of Schadenfreude is actually a human emotion, it has the risk of being criticized by others when it is expressed in most cases. That's why people tend to share this feeling when they laugh at the misfortunes that happen to celebrities they know or only know on social media, on television, and when they get support through social media tools at the point where they think they deserve it.

Conclusion

The data of this research were collected online from individuals of different ages with different socio-economic levels in other regions of Turkey. Among the study's limitations, it can be said that the data were collected from a non-clinical group and online. As a result of the analyses made, it was concluded that the four-factor structure of this scale is valid, reliable, and suitable for Turkish culture. It is a qualified scale that can be used in future studies in the field of psychology.

Giriş

Duygular, kişinin hem iç dünyası hem de çevredeki insanlarla olan ilişkilerindeki bağları oluşturan temel yapı taşlarıdır (Nezlek ve Kuppens, 2008). Sahip olduğumuz duyguların hepsi ister olumlu (sevinç, umut, şükran) ister olumsuz (hüzün, öfke) olsun çeşitli işlevlere hizmet ederler. Kişinin olumlu / olumsuz duygu oranı, psikolojik ve sosyal sonuçların önemli bir belirleyicisi olma niteliğindedir (Fredrickson ve Losada, 2005). Eid ve Larsen (2008) mutluluk ve memnuniyet gibi tepkilerin evrimsel tarihimiz tarafından şekillendirildiğini savunup duygusal tepkilerin genetik yönüne vurgu yapsalar da Smith ve Mackie (2008) duygusal tepkilerdeki farklılıkların aslında bireylerin olayları farklı yorumlayışlarından kaynaklandığını belirtmişlerdir. İnsanların başına iyi şeyler geldiğinde normal şartlarda karşıdakinin sevincine ortak olmak ve sevinmek; kötü şeyler geldiğinde ise üzüntüsüne ortak olup üzülme beklenen tepkilerdir. Üzüntü ya da sevincin karşıdaki kişi tarafından anlaşılması empati kurulduğunun, bu duygulara ortak olmak ise sempati kurulduğunun göstergesi sayılabilir. Ancak bazen verilen tepkiler beklenenin tam aksi ola-

bilmektedir (Smith ve ark., 1996). Yani bireyler başkalarının yaşadığı olumsuz durumlara sevinme ve haz duyma gibi olumlu duygu durumları sergileyebilmektedir. Bu noktada anlatılan bu duyguyu ifade eden ve Almanca bir terim olan “Schadenfreude” terimini ele almak doğru olacaktır. Schadenfreude başka bir kişinin talihsizliği ya da başarısız olduğu durumlar karşısında duyulan hazı tanımlamaktadır (Feather, 2006; Gray, 2021; Porter ve ark., 2014). Bu duygunun oluşumunda haz duyan kişi genelde pasif durumdadır. Başka bir kişinin yenilgisinden elde edilen kazanç söz konusudur ve başkasının yaşamış olduğu talihsizlikte neşe duyan kişinin aktif bir rolü ya da kastı bulunmamaktadır (Leach ve ark., 2014). Schadenfreude’da başkasına isteyerek zarar verme ya da onu üzme için kasıtlı bir plan yapmak yoktur. Ancak karşıdakinin yaşamış olduğu talihsizliğe karşı içten içe hatta bazen belli ederek bu durumu dile getirme ve sevinme davranışları mevcuttur. Özellikle de bu durum kişinin kendi çıkarlarına fayda sağlıyorsa haz duymak kaçınılmaz olabilmektedir.

Dasborough ve Harvey (2017) Schadenfreude duygusunun hedonik ve değerlere zıt olan bir ahlaki duygu olduğunu dile getirmişlerdir. Yine Smith (2020) bu terimin “empati yoksunluğu” ya da empati duygusunun tam zıttı olduğunu vurgulamış ve bu duygunun kendimizi iyi hissetme ihtiyacından kaynaklandığını savunmuştur. Schulz ve arkadaşları (2013) dört yaşındaki çocukların bile bu duygunun incitici bir duygu olduğunu bilincinde olduklarını ve bu duyguyu gizleme eğilimi içerisinde olduklarını ortaya koymuştur. Heider (1958) bu duygunun sosyal olarak kabul edilmeyen bir duygu olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde McNamee (2007) başkasının acısından zevk almanın sakıncalı ve olumsuz bir duygu olduğunu savunmuştur. Bireysel yaşanan Schadenfreude duygusunun yanı sıra, grup içinde yaşanabilen bu duyguyu ele alan çalışmalar da mevcuttur. Kişiler normal şartlarda başkasının talihsizliğinden zevk alarak yaşamış oldukları Schadenfreude duygusunu paylaşmaya çekinme eğiliminde olurlar. Ancak talihsizliğin hak edildiğinin düşünüldüğü durumlarda tam aksi gerçekleşebilmektedir. Yani etik olmayan ve hak edildiği düşünülen durumlar Schadenfreude duygusunu yaşayıp bunu grup içinde çekinmeden paylaşma eğilimi ile sonuçlanabilmektedir (Cikara ve Fiske, 2012). Bu yüzden özellikle topluluk içerisinde yaşandığında destek gören bu duygunun olumsuz sonuçlar doğurduğu göz önüne alındığında, Schadenfreude duygusunu tetikleyen unsurları ve onu besleyen kaynakları ele almak oldukça önemli gözükmektedir.

Smith ve arkadaşları (2009) yapmış oldukları çalışmalarında Schadenfreude duygusunun üç farklı kaynağına değinmişlerdir. Bunlar; kişisel kazanç olarak Schadenfreude, hakedilmiş talihsizlikten kaynaklanan Schadenfreude ve kıskançlıktan kaynaklanan Schadenfreude olarak ortaya konmuştur. Kişisel kazanç olarak Schadenfreude özellikle rekabetçi ortamlarda bir başkasının kaybının kişiye kazanç sağlamasından kaynaklanmaktadır. Bu konuda Hoogland (2016) rakiplerin acı çekmesinin kişinin kendi statüsünde bir artışa yol açtığından bu duygunun açığa çıktığını belirtmiştir. Hak edilmiş talihsizlikten kaynaklanan Schadenfreude ise başkasının başarısızlığının sahip olduğu olumsuz özelliklerden dolayı zaten hak etmiş olduğu düşüncesinden kaynaklanan hazzı tanımlamaktadır. Adaletin yerini bulduğu şeklinde bir bakış açısı vardır. Feather ve Sherman (2002) hak etme ve kızgınlığın Schadenfreude duygusunu tetiklediğini dile getirmişlerdir. Benzer şekilde Ben-Ze'ev (2020) ve Portmann (2000) Schadenfreude duygusunun karşı tarafın yaşadığı talihsizliğin hakedilmiş bir başarısızlıktan kaynaklanan zevk ile ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Yine Van Dijk ve arkadaşları (2005) Schadenfreude ile hakedilmişlik arasındaki ilişkiyi baktıkları çalışma sonucunda başkalarının başına gelen talihsizliğe gösterilen Schadenfreude duygusunun hakedilmişlik algısından kaynaklandığını ortaya koymuşlardır. Kıskançlık olarak Schadenfreude ise başkalarının üstün özelliklerine sahip olamamaktan kaynaklanan haz söz konusudur. Grynberg ve arkadaşları (2019) kıskançlığın iyi niyetli ve kötü niyetli kıskançlık olarak ikiye ayrıldığını söylemiştir. Bu yüzden Schadenfreude duygusunun kötü niyetli kıskançlıkta kendini gösterdiğini dile getirmiştir. Smith ve arkadaşları (1996; 2009), Van Dijk ve arkadaşları (2006) ve Van de Ven ve arkadaşları (2015) Schadenfreude ve kıskançlık arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalar yapmışlardır. Kıskançlığın öfke, düşmanlık ve kızgınlık gibi duyguları da barındırdığını ve Schadenfreude duygusunu beslediğini belirtmişlerdir. Schadenfreude duygusu aslında hayatın merkezinde bulunan ve hemen herkes tarafından yaşanan sosyal bir duygudur (Crysel ve Webster, 2018). Bu duygunun diğer duygulardan farkı aslında içerisinde birçok farklı hissi barındırmasıdır.

Alanyazın incelendiğinde Schadenfreude kavramını ele alan ilişkisel çalışmaların çok fazla olmadığı göze çarpmaktadır. Yapılan araştırmalara bakıldığında; Schadenfreude ile Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinden narsizm, makyavelizm ve psikopati düzeyinin arttıkça, Schadenfreude duygusunun da arttığını ortaya koyan çalışmalar mevcuttur (Erzi, 2020a; James ve ark., 2014;

Porter ve ark., 2014). Schadenfreude ile benlik saygısı arasındaki ilişkiye bakıp, benlik saygısının arttıkça zararına sevinme davranışının azaldığını bulguların araştırılmasına da rastlanmıştır (Jacobs ve ark., 2004; Laible, Carlo ve Roesch, 2004; Luengo-Kanacri ve ark., 2013; Zuffianò ve ark., 2014). Schulz ve arkadaşları (2013) yaptıkları çalışmalarında Schadenfreude ile sempati arasında negatif bir ilişki bulurken; Greenier (2018) ve Greitemeyer ve arkadaşları (2010) Schadenfreude ile empati duygusu arasında negatif ilişkilerin olduğunu bulgulamışlardır. Schadenfreude ile özellikle kişiliğin karanlık yönü ve empati ile olan çalışmaların varlığı fazla olduğundan, uyarılma çalışmasında Empati ve Karanlık Üçlü Ölçeği kullanılmıştır.

Yapılan birçok çalışmada Schadenfreude ile ilgili katılımcıların Schadenfreude düzeylerini belirlemek için ölçek kullanımından ziyade, senaryolar kullanıldığı görülmüştür (De Lopez ve Quintanilla, 2019; Erzi, 2020a; Feather ve Sherman, 2002; Feather ve Nairn, 2005; Watanabe, 2018). Çalışmalarda anlam olarak Schadenfreude'a benzer ancak kavramsal olarak farklı olan başka ölçeklere rastlanmıştır. Lange ve Crusius (2015) tarafından geliştirilmiş olan İyi Niyetli ve Kötü Niyetli Kıskançlık Ölçeği (Benign and Malicious Envy Scale) bunlardan biridir. Türkçeye "Haset ve Gıpta Ölçeği" olarak çevrilen bu ölçek Çırpan ve Özdoğru (2017) tarafından uyarlanmıştır. Hornik ve arkadaşları (2021) tarafından geliştirilen Sosyal Kötü Niyetli Duygular Ölçeği (Social Malicious Sentiments Scale) çalışmasında uyarılmanın yanı sıra durumsal ve özellikle kötü niyetli duyguların bireylerin birbirleri arasındaki iletişimi paylaşma eğilimi üzerindeki olumsuz etkisini ele almıştır. Yine İnsanın Karanlık Yüzü Ölçeği (The Dark Side of Humanity Scale) Katz ve arkadaşları (2022) tarafından geliştirilmiştir. Schadenfreude kavramı aslında tüm bu kavramları içine alan daha geniş bir yelpazeye sahiptir. Crysel ve Webster (2018) çalışmalarında Schadenfreude Ölçeği ile kıskançlık, empati, mizah, saldırgan mizah, saldırganlık, karanlık üçlü gibi birkaç ilişkili duygu arasındaki ilişkileri ortaya koymaya çalışmışlardır. Bu araştırmanın amacı ülkemizde daha önce uyarılması yapılmamış ve Crysel ve Webster (2018) tarafından geliştirilmiş olan Başkasının Zararına Sevinme (Schadenfreude) Ölçeğini Türk kültürüne uyarlayarak, bundan sonraki yapılacak olan çalışmalarda senaryo kullanımı dışında geçerlik ve güvenilirliği kanıtlanmış bu ölçeğin kullanımının yaygınlaşmasını sağlamaktır.

Yöntem

Bu bölümde çalışmanın modeli, verilerin toplandığı çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanma süreci ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Başkasının Zararına Sevinme (Schadenfreude) Ölçeğini Türk kültürüne uyarlamayı amaçlayan çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli bir grubun belirli özelliklerini öğrenmek ve belirlemek için anket ya da ölçek uygulayarak veya görüşme yapılarak, demografik değişkenlerle bazı ilişkilerin incelenmesi ve verilerin toplanmasıdır (Büyüköztürk, 2017).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin yedi farklı coğrafi bölgesinde bulunan bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın açılımlı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi için farklı gruplardan toplam 589 bireyden veriler elde edilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		1.Grup		2.Grup		Toplam Örneklem	
		n	%	n	%	n	%
Cinsiyet	Kadın	292	71.2	111	62.0	403	68.4
	Erkek	118	28.8	68	38.0	186	31.6
Yaş	18-30 yaş arası	204	49.8	91	50.8	255	50.1
	31-39 yaş arası	124	30.2	49	27.4	173	29.4
	≥40	82	20.0	39	21.8	121	20.5
Eğitim Durumu	İlkokul	9	2.2	5	2.8	14	2.4
	Ortaokul	9	2.2	6	3.4	15	2.5
	Lise	35	8.5	14	7.8	49	8.3
	Lisans	292	71.2	123	68.7	415	70.5
	Lisansüstü	65	15.9	31	17.3	96	16.3
Yaşadıkları Bölge	Marmara Bölgesi	106	25.9	44	24.6	150	25.4
	Ege Bölgesi	35	8.5	11	6.1	46	7.8
	Akdeniz Bölgesi	73	17.8	42	23.5	115	19.5
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	88	21.5	36	20.1	124	21.1
	Doğu Anadolu Bölgesi	46	11.2	21	11.7	67	11.4
	Karadeniz Bölgesi	31	7.6	12	6.7	43	7.3
	İç Anadolu Bölgesi	31	7.6	13	7.3	44	7.5
Aylık Gelir	2500 ve altı	115	28.0	49	27.4	164	27.8
	2500-5000 Arası	118	28.8	51	28.5	169	28.7
	5000 ve Üstü	177	43.2	79	44.1	256	43.5

Açılımlı faktör analizi için ilk uygulamada toplanan verilerin 292'si (%71.2) kadın ve 118'i (%28.8) ise erkektir. Çalışmanın doğrulayıcı faktör analizi için ikinci uygulama farklı gruplardan veri toplanarak yapılmıştır. İkinci uygulamada toplanan verilerden 111'i (%62.0) kadın ve 68'i (%38.0)

erkektir. Ayrıca ilk uygulamadaki katılımcıların 204'ü (%49.8) 18-30 yaş arası, 124'ü (%30.2) 31-39 yaş arası ve 82'si (%20) 40 yaş ve üstü olup bu grubun yaş ortalaması 31.38'dir. İkinci uygulamadaki katılımcıların 91'i (%50.8) 18-30 yaş arası, 49'u (%27.4) 31-39 yaş arası ve 39'u (%21.8) 40 yaş ve üstü olup bu grubun yaş ortalaması ise 31.56'dır. Katılımcıların birinci ve ikinci uygulamaya ait diğer demografik bilgileri yukarıda yer alan Tablo 1'de sunulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, Türkçe uyarlaması yapılan Başkasının Zararına Sevinme (Schadenfreude) Ölçeği (Crysel ve Webster, 2018) ile Karanlık Üçlü Ölçeği (Eraslan-Çapan ve ark., 2015) ve Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği (Kaya ve Çolakoğlu, 2015) kullanılmıştır. Ayrıca araştırmacılar tarafından hazırlanan cinsiyet, yaş, eğitim durumu, yaşadıkları coğrafi bölge ve aylık gelir bilgilerinin olduğu kişisel bilgi formu uygulanmıştır.

Başkasının Zararına Sevinme (Schadenfreude) Ölçeği

Crysel ve Webster (2018) tarafından bireylerin başkalarının zarar gördüğü durumlara sevinme düzeylerinin belirlenmesi amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek geliştirilme merhalesinde üç farklı gruptan veriler toplanmıştır. İlk uygulamada 395 erkek ve 389 kadın olmak üzere 802 kişiden veri toplanmıştır. Bu uygulamada açımlayıcı faktör analizi yapılmış ve 54 maddeden oluşan ölçeğin 12 maddeye indiği ve bu maddelerin iyi niyetli ve kötü niyetli olarak iki faktör altında toplandığı saptanmıştır. Ölçeğin orijinal formunda altı madde ters puanlanmaktadır (1, 2, 5, 8, 9, 11). Ölçekten alınan puan arttıkça Schadenfreude düzeyi de artmaktadır. Daha sonra bulunan bu iki faktörlü yapının doğrulanması için ikinci gruba uygulama yapılmıştır. İkinci uygulamada 101 erkek, 103 kadın ve 8 cinsiyet belirtmeyen toplam 212 kişiden veriler toplanmıştır. Ölçeğin uyum iyiliği değerlerinin mükemmel olduğu saptanmıştır ($\chi^2=88$, $p<.001$, CFI=.86, TLI=.91, SRMR=.053, RMSEA=.070, %90CI [.048, .092]). Ölçeğin zamana karşı tutarlılığının belirlenmesi için 45 kişilik katılımcıya 4 hafta arayla tekrar uygulanmış ve ölçeğin toplam puanı için korelasyon değeri .87, iyi niyet alt boyutu için .73 ve son olarak kötü niyet alt boyutu için .84 olarak saptanmıştır. Ölçeğin bu çalışma için yapılan Cronbach Alfa katsayısının .616 olduğu saptanmıştır.

Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği

Bu ölçek Lawrence ve arkadaşları (2004) tarafından katılımcıların toplumsal çerçevede empatiyi ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye

uyarlanması Kaya ve Çolakoğlu (2015) tarafından yapılmıştır. Ölçek dörtlü likert tipi (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Kısmen Katılmıyorum, 3=Kısmen Katılıyorum, 4=Kesinlikle Katılıyorum) olup üç boyuttan oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 65, en düşük puan 13'tür. Ölçeğin Türk örnekleminde üç faktörlü yapısını koruduğu ve uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir aralıklarda olduğu bulunmuştur ($\chi^2=171.587$, $p<.001$, CFI=.916, NFI=.877, RMR=.066, RMSEA=.078, GFI=.921). Uyarlama çalışmasında iç tutarlılık güvenirlik katsayısının depresyon alt boyutu için .85, anksiyete alt boyutu için .80 ve stres alt boyutu için .77 olduğu saptanmıştır. Bu çalışma için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı depresyon alt boyutu için .85, anksiyete alt boyutu için .84 ve stres alt boyutu için .84 olduğu saptanmıştır.

Karanlık Üçlü Ölçeği

Katılımcıların narsisizm, psikopati ve Makyavelizm düzeyini belirlemek için Jonason ve Webster (2010) tarafından geliştirilen bu ölçek dokuzlu likert tipinde olup 12 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması Eraslan-Çapan ve arkadaşları (2015) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Türk örnekleminde üç faktörlü yapısını koruduğu ve uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir aralıklarda olduğu bulunmuştur ($\chi^2=145.16$, CFI=0.96, IFI=0.99, RFI=0.97, GFI=0.95, IFI=.96, RMSEA=0.066, SRMR= 0.47). Ölçeğin uyarlama çalışmasında Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı toplam puan için .87, Makyavelizm alt boyutu için .80, psikopati alt boyutu için .72 ve narsisizm alt boyutu için .87 olduğu saptanmıştır. Bu çalışma için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısının .783 olduğu saptanmıştır.

Veri Toplama Süreci

Bu çalışmada uyarlaması yapılacak ölçeğin yazarı ile iletişime geçilmiş ve gerekli izin alınmıştır. Dil geçerliliğinin sağlanması için geleneksel yaklaşım benimsenmiştir. Bu yaklaşıma göre dil geçerliliği sağlamak için öncelikle psikolojik danışma ve rehberlik alanından iki akademisyen ve ölçme ve değerlendirme alanından bir akademisyen olmak üzere üç akademisyenin ölçeği Türkçeye çevirmesi istenmiştir. Bu akademisyenlerin çevirileri gözden geçirilip farklı çeviriler arasında eşitlik sağlandıktan sonra aynı maddeleri aynı akademisyenlerin tekrar İngilizceye çevirmeleri istenmiştir. Yapılan İngilizce çeviriler de eşitlik sağlandıktan sonra eşitlik sağlanan Türkçe çeviri Türk örnekleminde uygulanmaya hazır hâle getirilmiştir (Hançer, 2003). Çevrilen bu maddelerin de orijinal maddelerle aynı olduğu görüldükten sonra ölçeğin maddelerinin anlaşılabilirliğini belirlemek için üniversite öğrencisi 47 kadın

(%53.4) ve 41 erkek (%46.6) üzerinde ilk uygulama gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar araştırma ve etik hususlar hakkında bilgilendirilmesi için aydınlatılmış onam hazırlanmış ve kabul edenlerden veriler toplanmıştır. Daha sonra araştırma kapsamında uyarlanan ölçek Google form aracılığıyla toplanmıştır. Ölçeğin ilk uygulamasında 410 kişiden veriler toplanmış ve açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ayrıca ölçeğin dış ölçüt geçerliğinin sağlanması için Karanlık Üçlü Ölçeği ve Empati Ölçeği kullanılmıştır. İkinci uygulamada ise uyarlanan ölçeğin yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen dört faktörlü yapı üzerinde doğrulayıcı faktör analizi yapmak için 179 kişiden veriler toplanmıştır. Çalışmanın etik kurul izni Gaizantep Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 03.06.2021/47954 sayısı ile alınmıştır. Veri toplama sürecinde bilimsel ve etik kurallara uyulmuş olup sorumluluk makale yazarlarına aittir.

Verilerin Analizi

Başkasının Zararına Sevinme (Schadefreude) Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasında maddelerin kaç faktör altında toplandığı ve faktörlerin yük değerlerinin belirlenmesi için açımlayıcı faktör analizi kullanılmıştır (Seçer, 2017). Açımlayıcı faktör analizi ile bulunan yapının model uygunluğunun belirlenmesi için ise doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır (Çokluk ve ark., 2018; Kahn, 2006). Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri iki farklı gruptan toplanan verilerle yapılmıştır. Ölçeğin öncelikle faktör yapısının belirlenmesi ve dış ölçüt geçerliliğinin sağlanması için 432 kişiden veriler toplanmıştır. Toplanan bu verilerden mahalanobis uzaklığı ile uç değer olan 22 veri seti analizden çıkarılmıştır (Can, 2019). Kalan 410 veri ile SPSS (25.0) programı ile açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin tek faktörlü yapısını koruduğu ve dış ölçüt geçerliliğinin sağlanması için uygulanan "Karanlık Üçlü" ve "Empati" ölçekleri ile anlamlı korelasyonel ilişki olduğu saptanmıştır. Ölçeğin orijinalinde iki faktörlü olan yapı Türk örnekleminde dört faktörlü bir yapıya bürünmüştür. Ölçeğin Türkçeye uyarlanmasında dört faktörlü yapı olduğundan ölçek alt boyutları yeniden adlandırılmıştır. Bulunan bu dört faktörlü yapının doğrulayıcı faktör analizi ile sınanması için ikinci uygulama yapılmıştır. Bu ikinci uygulamada 191 kişiden veriler toplanmıştır. Toplanan bu verilerde mahalanobis uzaklık değerleri ile uç değer olan 12 veri analizden çıkarılmıştır. Her iki uygulamada da uygulanan ölçeklerin basıklık ve çarpıklık değerlerinin -1.5 ve +1.5 aralığında normal dağılım gösterdiği saptanmıştır (Tabachnick ve Fidell, 2013). AMOS (20.0) programı ile yapılan doğrulayıcı faktör analizinde

model uyum iyiliği değerlerinin de iyi uyum gösterdiği saptanmıştır. Ölçeklerin iç tutarlılık ve güvenilirliğini belirlemek için Cronbach Alfa katsayılarına bakılmıştır.

Bulgular

Açımlayıcı Faktör Analizi ve Yapı Geçerliliğine İlişkin Bulgular

Başkasının Zararına Sevinme Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanmasında yapı geçerliliğinin sağlanması için öncelikle birinci uygulama gerçekleştirilmiş ve toplanan verilerle yapılan analizlerde orijinal ölçek geliştirmede iki faktör olan ölçek yapısının Türk örnekleminde dört faktörlü bir yapıya dönüştüğü saptanmıştır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanmasında binişik madde olmadığından madde atım işlemi yapılmamıştır. Daha sonra veri setinin faktör analizi için uygun olup olmadığı belirlenmesi için öncelikle Barlett testi ve Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerlerine bakılmıştır (Erkuş, 2016). Yapılan Barlett testi sonucunda bu değer anlamlı olduğu [χ^2 (df=66)=631.320, $p<.001$] ve KMO değerinin ise .663 ile orta düzeyde olduğu saptanmıştır (Sharma, 1996). Elde edilen bu veriler veri setinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Daha sonra faktör sayısının belirlenmesi için özdeğer istatistiğine bakılmıştır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanmasında yapılan ilk uygulamadan elde edilen verilerle yapılan açımlayıcı faktör analizine ilişkin maddelerin özdeğer istatistiği, maddelerin ortalaması, standart sapması ve faktör yük değerlerine ilişkin bulgular Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2'de yer alan veriler incelendiğinde özdeğeri 2.370 olan birinci faktörün açıkladığı varyans oranı %19.748; özdeğer 1.805 olan ikinci faktörün açıkladığı varyans oranı %15.040; özdeğeri 1.410 olan üçüncü faktörün açıkladığı varyans oranı %11.749 ve son olarak özdeğeri 1.169 olan dördüncü faktörün açıkladığı varyans oranı %9.739 olduğu saptanmıştır. Tavşancıl'a (2014) göre, sosyal bilimlerde ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında ideal varyans oranı %40 ve %60 aralığıdır. Bu çalışmada bulunan %56.276 toplam varyans değeri elde edilen bulguların ideal varyans oranında olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin orijinal formunda ölçek iyi niyet ve kötü niyet olarak iki alt boyuttan oluşmaktadır. Yapılan bu uyarlama çalışması ile ölçeğin Türk örnekleminde uygulamasından sonra orijinal formundan farklı olarak dört faktörlü bir yapının ortaya çıktığı saptanmıştır. Alan yazından hareketle ölçeğin bu alt boyutları tekrardan adlandırılmıştır. Maddelerin içeriği ve alan yazının incelenmesi sonucunda ölçeğin birinci boyutu orijinal formda da olan "iyi niyet"

olarak belirlenmiştir. İyi niyet bireyin karşısındaki kişinin yaşamış olduğu durumlara karşı olumlu bir tutum geliştirmek olarak tanımlanabilir. Bu özelliğe sahip olan bireyler karşıdakinin yaşamış olduğu olumsuz durumlara sevinmezler ve aksine yaşadıkları bu duruma üzülmüşler. Kavramsal açıklamalar ve maddelerin içerikleri dikkate alındığından 8, 9 ve 11. maddelerin bu alt boyut altında olduğu saptanmıştır. Bu maddeler ters madde olarak puanlanmaktadır.

Tablo 2. Ölçeğin Maddelerinin Tanımlayıcı İstatistikleri ve Faktör Yük Değerleri (N=410)

Maddeler	Ortalama	SD	Faktör Yükleri			
			1. Boyut	2. Boyut	3. Boyut	4. Boyut
1. İnsanların düştüğü video bölümlerini izlemekten hoşlanmam.	3.91	2.73			.791	
2. Karakterlerin zarar gördüğü komediden hoşlanmam.	2.52	2.50			.754	
3. Düşen bir kişiye yardım etmeden önce ona gülerim.	3.10	2.52		.763		
4. En utanç verici anlarla ilgili hikâyeleri okumaktan hoşlanırım.	2.97	2.43		.779		
5. Bir kişinin kapalı bir otomatik cam kapağına çarpması komik değil.	3.92	2.88			.586	
6. Bir kişinin kendini aptal konumuna düşürdüğünü görmek bana komik gelir.	3.03	2.59		.652		
7. Başkalarının düşük not alması hoşuma gider.	2.05	1.86				.664
8. Başkalarını kötü günlerini yaşarken görmekten hoşlanmam.	2.20	2.51	.787			
9. Birinin bilgisayarının çöktüğünü görmekten hoşlanmam.	1.99	2.19	.770			
10 Başarılı birinin kovulduğunu görmekten hoşlanırım.	1.69	1.86				.827
11. Başkasının başarısızlığından zevk almam.	1.15	2.39	.707			
12. Birisi otobüsü kaçırsa ona gülerim.	2.02	1.96				.646
Özdeğerler			2.370	1.805	1.410	1.169
Açıklanan Varyans (%)			19.748	15.040	11.749	9.739
Açıklanan Toplam Varyans			19.748	34.788	46.537	56.276

Maddelerin içeriği ve alan yazından hareketle ölçeğin ikinci boyutunun ismi “alaya alma” olarak belirlenmiştir. Bu özelliğe sahip olan bireyler karşıdakinin zarar görmesi ya da komik ve zor duruma düşmesi gibi durumları göz

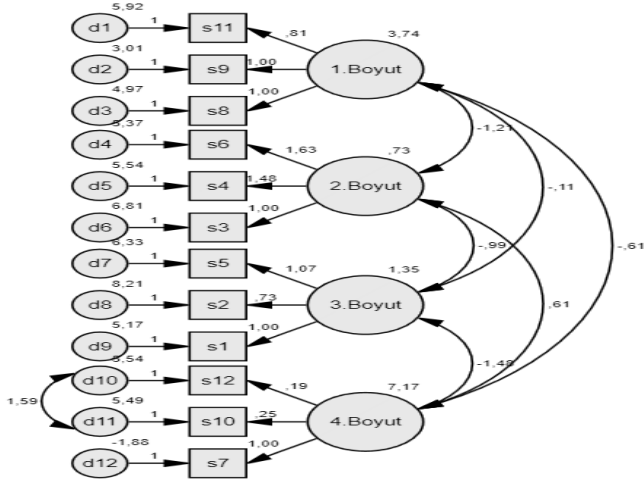
ardı ederek alaya alma eğilimi gösterirler. Kavramsal açıklamalar ve maddelerin içerikleri dikkate alındığından 3, 4 ve 6. maddelerin bu alt boyut altında olduğu saptanmıştır.

Yine maddelerin içeriği ve alan yazından hareketle ölçeğin üçüncü boyutunun ismi “empati” olarak belirlenmiştir. Empati karşıdakinin olumsuz duygularının farkında olmak ve onu anlamak olarak tanımlanabilir. Bu özelliğe sahip olan bireyler karşıdakinin acısını görmezden gelmezler ve kendilerini karşıdakinin yerine koyma eğilimi gösterirler. Kavramsal açıklamalar ve maddelerin içerikleri dikkate alındığından 1, 2 ve 5. maddelerin bu alt boyut altında olduğu saptanmıştır. Bu maddeler ters madde olarak puanlanmaktadır.

Son olarak maddelerin içeriği ve alan yazından hareketle ölçeğin dördüncü boyutu orijinal formda da olan “kötü niyet” olarak belirlenmiştir. Kötü niyet başkasının başarısızlığı ya da kaybından dolayı haz almak olarak tanımlanabilir. Bu özelliğe sahip olan bireyler başkasının olumsuz durumlar yaşamasına sevinirler ve bunun hakedilmiş bir başarısızlık olarak görme eğilimi gösterirler. Kavramsal açıklamalar ve maddelerin içerikleri dikkate alındığından 7, 10 ve 12. maddelerin bu alt boyut altında olduğu saptanmıştır.

Doğrulatory Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Başkasının Zararına Sevinme Ölçeği'nin açımlayıcı faktör analizi ile belirlenen dört faktörlü yapısının sınanması için doğrulatory faktör analizi uygulanmıştır. Doğrulatory faktör analizi sonucunda uyum iyiliği değerlerine bakılmış ve χ^2/sd değerinin 1.502 ile iyi uyum gösterdiği saptanmıştır. Bunun yanı sıra uyum indeksleri olan GFI=.940 ve SRMR=.061 değerlerinin kabul edilebilir uyum ve AGFI=.90 ile iyi uyum; bağımsız modele dayana uyum indeksleri olan CFI=.910 ve TLI=.910 değerlerinin iyi uyum; yaklaşık hataların ortalama kare kökü olan RMSEA değerinin .053 ile iyi uyum sağladıkları saptanmıştır (Byrne and Campbell, 1999; Çelik ve Yılmaz, 2016; Hu ve Bentler, 1998; Schermelleh-Engel ve ark., 2003). Elde edilen bu bulgulara göre ölçeğin dört faktörlü yapısının Türk örnekleminde elde edilen verilerle doğrulandığı söylenebilir. Doğrulatory faktör analizine ilişkin elde edilen uyum iyiliği indekslerinin nihai modeli ise Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1. Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları.

Şekil 1’de görüldüğü üzere standartlaştırılmış faktör yük değerlerinin .25 ile 1.48 arasında değiştiği saptanmıştır. Tüm bu yüklemeler .01 düzeyinde anlamlıdır. Ayrıca gözlenen değişkenlerin standart hata terim yüklerinin ise 1.88 ile 8.21 arasında değiştiği görülmektedir.

Güvenirlğe İlişkin Bulgular

Uygulanan ölçeklerin iç tutarlılık katsayılarının belirlenmesi için Cronbach Alfa değerlerine bakılmış ve sonuçlar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. İki Farklı Örneklem Grubunun İç Tutarlılık Güvenirlği Değerleri

Ölçekler	Cronbach Alfa Değerleri
Başkasının Zararına Sevinme (Schadenfreude) Ölçeği	.616
Karanlık Üçlü	.783
Empati	.797

Tablo 4’te yer alan veriler incelendiğinde Başkasının Zararına Sevinme Ölçeği’nin Cronbach Alfa değerinin .616, Karanlık Üçlü Ölçeği’nin .783 ve Empati Ölçeği’nin .797 ile oldukça güvenilir olduğu saptanmıştır (Alpar, 2013; Griethuijsen ve ark., 2014).

Dış Ölçüt Geçerliğine ve Yaşa İlişkin Korelasyon Analizi Bulguları

Alanyazından hareketle Başkasının Zararına Sevinme Ölçeği’nin Türk örnekleminde dış ölçüt geçerliğinin sağlanması için daha önce Türk örnekleminde yapı geçerliliği çalışmaları yapılan Karanlık Üçlü Ölçeği ve Empati Ölçeği kullanılmıştır. Ayrıca katılımcıların yaş düzeyi ile ölçekler arasındaki ilişkinin belirlenmesi için Pearson Korelasyon Analizi kullanılmış ve sonuçlar Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Tanımlayıcı İstatistikler ve Korelasyon Analiz Bulguları

	M	SD	Basıklık	Çarpıklık	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
İyi Niyet	19.46	8.78	.32	.24	1										
Kötü Niyet	12.12	7.12	1.23	.70	.24**	1									
Makyavelizm	8.32	4.31	.98	.29	.22**	.24**	1								
Psikopati	9.42	4.57	.97	.80	.11*	.23**	.34**	1							
Narsisizm	17.22	9.48	.24	-1.11	.16**	.09	.46**	.18**	1						
Sosyal Beceri	14.90	2.30	-.39	.56	-.06	-.02	.03	-.01	.04	1					
Duygusal Tepki	17.47	2.47	-1.00	.67	-.17**	-.18**	-.16**	-.05	.04	.36**	1				
Bilişsel Empati	19.88	3.69	-.50	-.23	-.11*	-.11*	-.04	.06	.09	.40**	.66**	1			
Empati Toplam	52.31	6.89	-.51	-.38	-.14**	-.13**	-.07	.01	.08	.67**	.83**	.90**	1		
Karanlık Üçlü Toplam	35.04	13.99	.40	-.63	.23**	.22**	.73**	.55**	.88**	.04	-.03	.07	.04	1	
Başkasının Zararına Sevinme Toplam	31.58	12.55	.481	-.33	.83**	.73**	.29**	.21**	.17**	-.05	-.22**	-.14**	-.17**	.28**	1

Tablo 5'te yer alan verilere göre Başkasının Zararına Sevinme toplam puanı ile Karanlık Üçlü toplam puanı ($r=.28, p<.01$), Karanlık Üçlü alt boyutlarından Makyavelizm ($r=.29, p<.01$), psikopati ($r=.21, p<.01$) ve narsisizm ($r=.17, p<.01$) arasında düşük düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Yine Başkasının Zararına Sevinme toplam puanı ile Empati toplam puanı ($r=-.17, p<.001$) ve empati alt boyutlarından olan sosyal beceri ($r=-.05, p<.01$), duygusal tepki ($r=-.22, p<.01$) ve bilişsel empati ($r=.14, p<.01$) arasında da düşük düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Elde edilen bu veriler Türk örnekleminde daha önce yapı geçerliliği sağlanan Schadenfreude Ölçeği'nin, dış ölçüt geçerliliğini sağladığını göstermektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmanın amacı Schadenfreude Ölçeği'ni Türk örneklemini üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışmalarını yaparak adaptasyonunu gerçekleştirmektir. Bu bağlamda öncelikle açımlayıcı faktör analizi için ilk gruptan ($n=410$) veri toplama işlemi yapılmış ve toplanan verilerle yapılan analizler sonucunda veri setinin faktör analizine uygun olup olmadığı belirlenmesi için Barlett testi [χ^2 ($df=66$)= $631.320, p<.001$] ve KMO değerlerine bakılmış ve bu değerlerin anlamlı ve iyi düzeyde olduğu bulunmuştur (Sharma, 1996). Daha sonra özdeğer istatistiği ile iki faktörlü yapının Türk örnekleminde dört faktörlü yapıya geçtiği ve bu dört faktörün birlikte açıkladığı varyans oranının ise %56.276 ile ideal varyans oranı aralığında olduğu saptanmıştır (Tavşancıl, 2014). Açımlayıcı faktör analizinden sonra bu ölçeğin Türk örnekleminde doğrulanması için ikinci gruptan ($n=179$) veriler toplanmıştır. Toplanan bu verilerle yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda uyum iyiliği değerlerinin tamamının iyi uyum sergilediği bulunmuştur [$\chi^2/sd=1.502$, GFI=.940, AGFI=.900, SRMR=.061, CFI=.910, TLI=.873, RMSEA=.053] (Byrne and Campbell, 1999; Çelik ve Yılmaz, 2016; Hu ve Bentler, 1998; Schermelleh-Engel ve ark., 2003). Ölçeğin geçerlik çalışmaları yapıldıktan sonra güvenirlik çalışması için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısına bakılmıştır. Bu noktada Schadenfreude Ölçeğinin Cronbach Alfa değerinin .616, Karanlık Üçlü Ölçeği'nin .783 ve Empati Ölçeği'nin .797 ile oldukça güvenilir olduğu saptanmıştır (Alpar, 2013; Griethuijsen ve ark., 2014). Daha sonra ölçeğin Türk örnekleminde uygunluğunun belirlenmesi için son olarak dış ölçüt geçerliliğine bakılmıştır. Bu noktada daha önce Türkçeye uyarlaması yapılan Karanlık Üçlü Ölçeği ve Empati Ölçeği kullanılmıştır. Yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre Schadenfreude ile Karanlık Üçlü ile pozitif yönlü ve Empati

ölçeği ile de negatif yönlü anlamlı ilişkilerin saptanması dış ölçüt geçerliğinin de sağlandığını göstermiştir.

Araştırmanın bulgularına bakıldığında yapılan korelasyon analizleri sonucunda Schadenfreude Ölçeği ile Karanlık Üçlü Ölçeği toplam puanı ve narsisizm, Makyevalizm ve psikopati olan alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkilerin varlığı ortaya konmuştur. Alanyazına bakıldığında Erzi (2020b) yüksek düzeyde psikopati ve Makyavelizmin yüksek düzeyde Schadenfreude ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Yine Schadenfreude ile Karanlık Üçlü arasında pozitif yönde anlamlı ilişkilerin varlığını ortaya koyan çalışmalar mevcuttur (James ve ark., 2014; Porter ve ark., 2014). Plouffe ve arkadaşları (2020) Karanlık Üçlüden psikopatının düşük empati ve duygusuzluk; narsisizmin kendine aşırı düşkünlük ve üstünlük kurma çabası, Makyevalizmin ise kişisel çıkar ve aldatmayla ilgili olduğunu dile getirmişlerdir. Bu anlamda bakıldığında alanyazında bahsedildiği üzere empati yoksunluğu, üstünlük kurma isteği ve kendi çıkarlarını düşünme gibi durumları içinde barındıran Schadenfreude kavramının Karanlık Üçlü ile alt boyutları arasında pozitif ilişkilerin çıkması olası bir durumdur. Bu açıdan kişilik özelliği açısından bakıldığında Schadenfreude duygusunun kişiliğin karanlık yanıyla daha ilgili olduğunu söylemek mümkündür. Katz ve arkadaşları (2022) tarafından geliştirilen İnsanlığın Karanlık Yüzü Ölçeği (The Dark Side of Humanity Scale) Schadenfreude kavramını kişiliğin karanlık tarafı olarak niteleyen bir çalışmadır.

Araştırmadan elde edilen diğer bir bulgu ise Schadenfreude ile Empati ve alt boyutları arasında negatif yönde anlamlı ilişkilerin olmasıdır. Alanyazında benzer şekilde Schadenfreude ile Empati arasında negatif yönde anlamlı ilişkilerin olduğu çalışmalar mevcuttur (Greenier, 2018; Greitemeyer ve ark., 2010). Schadenfreude kavramının özünde başkasının zararına sevinme olduğundan bu durumun karşısındaki birey ile empati kuramama, olumsuz deneyiminden haz alma durumlarının karşısındaki yerine kendini koyamama gibi durumlardan kaynaklandığı söylenebilir. Nitekim bu kavramın başkasının acısından zevk duyma olarak çevrildiği varsayıldığında, bu varsayımın empati kurma yetisinden oldukça uzakta olduğu görülmektedir.

Schadenfreude kavramı aslında insani bir duygu olmasına rağmen, çoğu durumda dile getirildiğinde başkaları tarafından eleştirilebilme riskine de sahiptir. İnsanlar bu yüzden tanıdığı ya da sadece sosyal medyada, televiz-

yon aracılığı ile tanıdıkları ünlülerin, tanınmış kişilerin başına gelen talihsizliklere gülüp, hak ettiklerini düşündükleri noktada sosyal medya araçları ile destek aldıklarında bu duyguyu paylaşma eğilimine girebilmektedirler. Ancak bireysel düzeyde yaşadıkları Schadenfreude duygusunu ise eleştirilmemek adına saklama eğilimine girerler. Bu uyarılama çalışmasında orijinalinde iki faktörlü olan ölçek yapısının dört faktörlü bir yapı göstermesinin kültürel farklılıktan kaynaklandığı düşünülmektedir. Orijinalinde iyi niyet ve kötü niyet olmak üzere iki alt boyuta sahip olan bu ölçeğin dört faktörlü yapısında 3. ve 4. faktörlerinde iyi niyet ve kötü niyet faktörlerinin uzantısı niteliğinde olduğu görülmüştür. Yani iyi niyet-empati; kötü niyet-alaya alma olarak dört faktörlü bir yapı Türk kültürü ile uyum sergilemiştir.

Bu araştırmanın verileri Türkiye'nin farklı bölgelerinde, farklı sosyoekonomik düzeylere sahip farklı yaşlardaki bireylerden çevrim içi olarak toplanmıştır. Araştırmanın sınırlılıkları arasında verilerin klinik olmayan bir gruptan ve çevrim içi olarak toplanması söylenebilir. Yapılan analizler sonucunda bu ölçeğin dört faktörlü yapısının geçerli, güvenilir ve Türk kültürüne uygun olduğu ve ileride bu konu ile ilgili yapılacak olan çalışmalarda kullanılabilir nitelikte bir ölçek olduğu sonucu elde edilmiştir.

Kaynakça

- Alpar, R. (2013). *Uygulamalı çok değişkenli istatistik yöntemler* (4. baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ben-Ze'ev, A. (2000). *The subtlety of emotions*. Cambridge: MIT Press.
- Byrne, B. M. ve Campbell, T. L. (1999). Cross-cultural comparisons and the presumption of equivalent and theoretical structure: A look beneath the surface. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 30(5), 555-574.
Doi: 10.1177/0022022199030005001
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum* (23. baskı). Ankara: Pegem Akademik Yayıncılık.
- Can, A. (2019). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi* (8. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cikara, M. ve Fiske, S. T. (2012). Stereotypes and Schadenfreude: Affective and physiological markers of pleasure at outgroup misfortunes. *Social Psychological and Personality Science*, 3(1), 63-71.
Doi: 10.1177/1948550611409245
- Crysel, L. C. ve Webster, G. D. (2018). Schadenfreude and the spread of political misfortune. *PLoS ONE*, 13(9), 1-27.
Doi: 10.1371/journal.pone.0201754
- Çelik, H. E. ve Yılmaz, V. (2016). *Lisrel 9.1 ile yapısal eşitlik modellemesi; Temel kavramlar, uygulamalar, programlama* (3. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Çırpan, Y. ve Özdoğru, A. A. (2017). BeMaS Haset ve Gıpta Ölçeği'nin Türkçe uyarılması: Dilsel eşdeğerlik, güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(6), 587-585.
Doi: 10.5455/apd.256664
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, Ş. ve Büyüköztürk, Ş. (2018). Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: Spss ve Lisrel uygulamaları (5. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Dasborough, M. ve Harvey, P. (2017). Schadenfreude: The (not so) secret joy of another's misfortune. *Journal of Business Ethics*, 141(4), 693-707.
Doi: 10.1007/s10551-016-3060-7
- De Lopez, K. M. J. ve Quintanilla, L. (2019). The role of severity and intentionality in the intensity of Schadenfreude attribution: A developmental study of Danish children. *Scandinavian Journal of Psychology*, 60(4), 329-337.
Doi: 10.1111/sjop.12548
- Eid, M. ve Larsen, R. (2008). *The science of subjective well-being*. New York, NY: Guilford Press.
- Eraslan-Çapan, B., Satıcı, S. A., Yılmaz, M. F. ve Kayış, A. R. (2015, Ekim). *Karanlık Üçlü Ölçeği: Türkçeye uyarlama çalışması*. 13. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinde sunulan bildiri, Mersin, Türkiye.
- Erkuş, A. (2016). *Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme- I: Temel kavramlar ve işlemler* (3. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Erzi, S. (2020a). Dark Triad and Schadenfreude: Mediating role of moral disengagement and relational aggression. *Personality and Individual Differences*, 157, 1-6.
Doi: 10.1016/j.paid.2020.109827
- Erzi, S. (2020b). Zararına Sevinme (Schadenfreude) ve yardım davranışlarının Karanlık Üçlü; benlik saygısı, empati ve bakış açısı alma bakımından incelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 10(1), 215-236.
Doi: 10.23863/kalem.2020.142
- Feather, N. T. (2006). Deservingness and emotions: Applying the structural model of deservingness to the analysis of affective reactions to outcomes. *European Review of Social Psychology*, 17, 38-73.
Doi: 10.1080/10463280600662321
- Feather, N. T. ve Nairn, K. (2005). Resentment, envy, Schadenfreude, and sympathy: Effects of own and other's deserved or undeserved status. *Australian Journal of Psychology*, 57(2), 87-102.
Doi: 10.1080/00049530500048672
- Feather, N. T. ve Sherman, R. (2002). Envy, resentment, Schadenfreude, and sympathy: Reactions to deserved and undeserved achievement and subsequent failure. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28(7), 953-961.
Doi:10.1177/014616720202800708
- Fredrickson, B. L. ve Losada, M. F. (2005). Positive affect and the complex dynamics of human flourishing. *The American Psychologist*, 60(7), 678-686.
Doi: 10.1037/0003-066X.60.7.678
- Gray, J. D. (2021). Pleasure in others' misfortune: Three distinct types of Schadenfreude found in ancient, modern, and contemporary philosophy. *The Journal of Value Inquiry*, 55(1), 175-188.

- Doi: 10.1007/s10790-020-09745-2
- Greenier, K. D. (2018). The relationship between personality and Schadenfreude in hypothetical versus live situations. *Psychological Reports, 121*(3), 445-458.
Doi: 10.1177/0033294117745562
- Greitemeyer, T., Osswald, S. ve Brauer, M. (2010). Playing prosocial video games increases empathy and decreases Schadenfreude. *Emotion, 10*(6), 796-802.
Doi:10.1037/a0020194
- Griethuijsen, R. A. L. F., Eijck, M. W., Haste, H., Brok, P. J., Skinner, N. C., Mansour, N., Gencer, A. S. ve BouJaoude, S. (2014). Global patterns in students' views of science and interest in sciences. *Research in Science Education, 45*(4), 581-603.
Doi: 10.1007 / s11165-014-9438-6
- Grynberg, D., Nandrino, J.-L., Vermeulen, N., Luminet, O., Duclos, J., Goffinet, S., Dereau, J., Cottencin, O., Timary, P. de. (2019). Schadenfreude, malicious and benign envy are associated with low body mass index in restrictive-type anorexia nervosa. *Eating and Weight Disorders - Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity, 25*(4), 1071-1078.
Doi: 10.1007/s40519-019-00731-7
- Hançer, M. (2003). Ölçeklerin yazım dilinden başka bir dile çevirileri ve kullanılan değişik yaklaşımlar. *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6*(10), 47-59.
- Heider, F. (1958). *The psychology of interpersonal relations*. New York: Wiley.
- Hoogland, C. (2016) Schadenfreude. Shackelford, T. ve Weekes-Shackelford, V. (Ed.), *Encyclopedia of evolutionary psychological science* içinde (ss. 6845-6847). Springer, Cham.
Doi: 10.1007/978-3-319-16999-6_1468-1
- Hornik, J., Rachamim, M., Satchi, R. S. ve Grossman, O. (2021). A dark side of human behavior: Development of a Malicious Sentiments Scale to others success or failure. *Computers in Human Behavior Reports, 4*, 1-12.
Doi: 10.1016/j.chbr.2021.100112
- Hu, L. ve Bentler, P. M. (1998). Fit indices in covariance structure modeling: Sensitivity to underparameterized model misspecification. *Psychological Methods, 3*(4), 424-453.
Doi: 10.1037/1082-989X.3.4.424
- Jacobs, J. E., Vernon, M. K. ve Eccles, J. S. (2004). Relations between social self-perceptions, time use, and prosocial or problem behaviors during adolescence. *Journal of Adolescent Research, 19*(1), 45-62.
- James, S., Kavanagh, P. S., Jonason, P. K., Chonody, J. M. ve Scrutton, H. E. (2014). The Dark Triad, Schadenfreude, and sensational interests: Dark personalities, dark emotions, and dark behaviors. *Personality and Individual Differences, 68*, 211-216.
Doi: 10.1016/j.paid.2014.04.020
- Jonason, P. K. ve Webster, G. D. (2010). The dirty dozen: A concise measure of the Dark Triad. *Psychological Assessment, 22*(2), 420-432.
Doi: 10.1037/a0019265
- Kahn, J. H. (2006). Factor analysis in counseling psychology research, training, and practice: Principles, advances, and applications. *The Counseling Psychologist,*

- 34(5), 684-718.
Doi: 10.1177/0011000006286347
- Katz, L., Harvey, C., Baker, I. S. ve Howard, C. (2022). The Dark Side of Humanity Scale: A reconstruction of the Dark Tetrad constructs. *Acta Psychologica*, 222, 1-14.
Doi: 10.1016/j.actpsy.2021.103461
- Kaya, B. ve Çolakoğlu, Ö. M. (2015). Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği (EBDÖ) uyarılama çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 17-30.
Doi: 10.17679/iuefd.16127895
- Laible, D. J., Carlo, G. ve Roesch, S. C. (2004). Pathways to self-esteem in late adolescence: the role of parent and peer attachment, empathy, and social behaviours. *Journal of Adolescence*, 27(6), 703-716.
Doi: 10.1016/j.adolescence.2004.05.005
- Lange, J. ve Crusius, J. (2015). Dispositional Envy revisited: Unraveling the motivational dynamics of benign and malicious envy. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 41(2), 284-294.
Doi: 10.1177/0146167214564959
- Lawrence, E. J., Shaw, P., Baker, D., Baron-Cohen, S. ve David, A. S. (2004). Measuring empathy: Reliability and validity of the Empathy Quotient. *Psychological Medicine*, 34, 911-924.
Doi: 10.1017/s0033291703001624
- Leach, C. W., Spears, R. ve Manstead, A. S. R. (2014). About another's misfortune: Situating Schadenfreude in social relations. W. W. van Dijk ve J. W. Ouwerkerk, (Ed.), *Schadenfreude: Understanding pleasure at the misfortune of others* içinde (200-216). Cambridge: Cambridge University Press.
- Luengo Kanacri, B. P., Pastorelli, C., Eisenberg, N., Zuffianò, A. ve Caprara, G. V. (2013). The Development of prosociality from adolescence to early adulthood: The role of effortful control. *Journal of Personality*, 81(3), 302-312.
Doi:10.1111/jopy.12001
- McNamee, M. (2007). Nursing schadenfreude: The culpability of emotional construction. *Medicine, Health Care and Philosophy*, 10(3), 289-299.
Doi: 10.1007/s11019-007-9051-9
- Nezlek, J. B. ve Kuppens, P. (2008). Regulating positive and negative emotions in daily life. *Journal of Personality*, 76(3), 561-580.
- Plouffe, R. A., Wilson, C. A. ve Smith, M. M. (2020). Dark Triad. B. J. Carducci ve C. S. Nave, (Ed.), *The Wiley encyclopedia of personality and individual differences volume III, Personality processes and individual differences* içinde (101-106). Hoboken, NJ: Wiley Blackwell.
- Porter, S., Bhanwer, A., Woodworth, M. ve Black, P. J. (2014). Soldiers of misfortune: An examination of the Dark Triad and the experience of Schadenfreude. *Personality and Individual Differences*, 67, 64-68.
Doi: 10.1016/j.paid.2013.11.014
- Portmann, J. (2000). *When bad things happen to other people*. New York: Routledge.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. ve Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Test of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research – Online*, 8(2), 23-74.

- Schulz, K., Rudolph, A., Tscharaktschiew, N. ve Rudolph, U. (2013). Daniel has fallen into a muddy puddle—Schadenfreude or sympathy? *British Journal of Developmental Psychology*, 31, 363-378.
Doi: 10.1111/bjdp.12013
- Seçer, İ. (2017). *SPSS ve Lisrel ile pratik veri analizi* (3. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sharma, S. (1996) *Applied multivariate techniques*. New York: John Wiley and Sons Inc.
- Smith, E. ve Mackie, D. (2008). Behavior: Surprising emotions. *Science*, 323(5911), 215-216.
Doi:10.1126/science.1168650
- Smith, R. H., Powell, C. A. J., Combs, D. J. Y. ve Schurtz, D. R. (2009). Exploring the when and why of Schadenfreude. *Social and Personality Psychology Compass*, 3(4), 530-546.
Doi: 10.1111/j.1751-9004.2009.00181.x
- Smith, R. H., Turner, T. J., Garonzik, R., Leach, C. W., Urch-Druskat, V. ve Weston, C. M. (1996). Envy and Schadenfreude. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22(2), 158-168.
Doi:10.1177/0146167296222005
- Smith, T. W. (2020). *Schadenfreude: Başkasının talihsizliğinden duyulan keyif*. (N. Bingöl, Çev.). İstanbul: Kolektif Kitap. (Orijinal çalışma basım tarihi 2018)
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Boston: Pearson.
- Tavşancıl, E. (2014). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi (5. baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Van de Ven, N., Hoogland, C. E., Smith, R. H., Van Dijk, W. W., Breugelmans, S. M. ve Zeelenberg, M. (2015). When envy leads to Schadenfreude. *Cognition and Emotion*, 29(6), 1007-1025.
Doi: 10.1080/02699931.2014.961903
- Van Dijk, W. W., Ouwerkerk, J. W., Goslinga, S. ve Nieweg, M. (2005). Deservingness and Schadenfreude. *Cognition and Emotion*, 19(6), 933-939.
Doi: 10.1080/02699930541000066
- Van Dijk, W. W., Ouwerkerk, J. W., Goslinga, S., Nieweg, M. ve Gallucci, M. (2006). When people fall from grace: reconsidering the role of envy in Schadenfreude. *Emotion*, 6(1), 156-160.
Doi: 10.1037/1528-3542.6.1.156
- Watanabe, H. (2018). Sharing schadenfreude and late adolescents' self-esteem: does sharing Schadenfreude of a deserved misfortune enhance self-esteem? *International Journal of Adolescence and Youth*, 24(4), 438-446.
Doi: 10.1080/02673843.2018.1554500
- Zuffianò, A., Alessandri, G., Kanacri, B. P. L., Pastorelli, C., Milioni, M., Ceravolo, R., Caprara, M. G., ve Caprara, G. V. (2014). The relation between prosociality and self-esteem from middle-adolescence to young adulthood. *Personality and Individual Differences*, 63, 24-29.
Doi: 10.1016/j.paid.2014.01.041